

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3020/2021. (I. 28.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.VII.21.237/2019/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Grád András ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az egyedi ügyben felperesként részt vett jogi személy (a továbbiakban: felperes) egyetlen természetes személy tagja, törvényes képviselője és ügyvezetője.
- [3] Az egyedi ügyben eljáró bíróságok által megállapított tényállás értelmében a felperesi jogelőd mint ügyfél az alperes bankkal (a továbbiakban: alperes) és az alperesi beavatkozó befektetési társasággal (a továbbiakban: alperesi beavatkozó) pénzügyi, valamint befektetési szolgáltatások teljesítésére irányuló szerződéseket kötött.
- [4] 2006. december 7. és 2008. október 10. között az alperes a felperesi jogelőd nála vezetett bankszámlájáról különböző összegű kifizetéseket teljesített.
- [5] A felperesi jogelőd 2014. március 3-án engedményezési szerződést kötött a felperessel az általa szabálytalanul tartott megbízásokból fakadó követeléseinek tárgyában.
- [6] A felperes keresetében mindösszesen 471 727 177 Ft, valamint az abban foglalt, az egyes tranzakciók során átutalt részösszegek esedékességtől számított kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Keresetének alapjaként előadta, hogy az alperes mind a saját üzletszabályzatában, mind a szerződésekben foglaltakat megsértette, ezért jogellenesen, megbízás nélkül teljesítette a követelés tárgyát képező kifizetéseket. Az alperes hozzáfért biztosított a felperesi jogelőd bankszámlájához, ezért az alperesi beavatkozó befektetési tevékenységet végzett a felperesi jogelődnek az alperesi beavatkozónál kezelt számláján, továbbá az alperesi beavatkozó a felperesi jogelőd alperesnél vezetett számláján található pénzeszközöket is jogellenesen használta fel. A felperest (felperesi jogelődöt) ebből következően a kereseti kérelemben megjelölt összegben kár érte.
- [7] A perben első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék öt megválaszolandó kérdéstől, kérdéscsoporttól tette függővé a kereset elbírálását a következők szerint. Megállapítható-e az alperes által állítottan a felperesi jogelőd által aláírt aláírásbejelentő kartonok és további okiratok esetén az aláírások valódisága? Megállapítható-e a releváns hangfelvételek valódisága, nevezetesen hogy azokon a felperesi jogelőd és a privát bankár beszélgettek, méghozzá a hangfelvételen rögzített, a per során írásban kivonatolt tartalommal? Az aláírások és hangfelvételek valódisága esetén milyen következtetések vonhatók le és összefüggések mutathatók ki ezek tartalma és a tranzakciós számlakivonatok adatai alapján? Milyen következtetések vonhatók le a fentiekből? Jogosult volt-e az alperes a felperesi jogelőd alperes által állított telefonos megbízásainak elfogadására, majd ennek alapján tranzakciók indítására? Szükséges volt-e a megbízások írásos formában való megadása, azok utólagos megerősítése, illetve mindez megtörtént-e? Mennyiben felelt meg az alperes eljárása a szerződéseknek és saját belső szabályzatának? Ha nem felelt meg, ennek mi a joghatása? Az alperes jogellenes magatartásának bizonyítottasága esetén megállapítható-e, hogy a felperesi jogelőd a kár elhárítása, illetve csökkentése érdekében úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, eleget tett-e kárenyhítési kötelezettségének?
- [8] Az első kérdést illetően azt kellett tisztáznia a törvényszéknek, hogy az alperes által becsatolt iratokon – aláírási kartonokon – szereplő aláírások a felperesi jogelőd képviselőjére jogosult, egy és ugyanazon személytől származnak-e. A törvényszék ehhez írásszakértő kirendelését látta indokoltnak, és a szakvélemény alapján aggálytalanul megállapíthatónak találta az aláírások valódiságát. E ténykérdés megítélése során részkérdésként merült fel a felperesi jogelődötől való mintavétel elmaradása, amire a szakértő azt válaszolta, hogy a felperesi jogelőd nevében eljárni jogosult személytől rendelkezésre álltak hatósági, továbbá ügyvéd által ellenjegyzett minták.

A törvényszék mindezekre tekintettel elfogadta a szakértői bizonyítás eredményét, egyúttal mellőzte az e kérdéssel összefüggő további bizonyítási indítványokat; a mellőzéseket pontokba szedve, részletesen indokolta.

- [9] A második kérdés megválaszolására, vagyis annak eldöntésére, hogy a telefonos beszélgetések a felperesi jogelőd és a privát bankár között zajlottak-e a perben érintett megbízásoknak megfelelő tartalommal, a törvényszék – a felperes álláspontjával ellentétesen – szintén szakértői (hangszakértői) bizonyítás lefolytatását tartotta indokoltnak. Ezt nem tudta teljes körűen lefolytatni. A szakértő szükségesnek látta a hangmintavételt a felperesi jogelődtől, azonban a törvényszék a tárgyalóteremben tanúsított viselkedése miatt végzésében kiutasította a hallgatóságként jelen lévő felperesi jogelődöt. E végzést a törvényszék később megváltoztatta, és több ízben sikertelenül megkísérelte a felperesi jogelőd idézését. A hangszakértői vélemény ezért hangminta hiányában készült el, ami a törvényszék szerint nem érinti annak perbeli felhasználhatóságát, legfeljebb az egyéb peradatok nagyobb relevanciával bírnak.
- [10] A törvényszék e körben a szakvélemények alapján arra a következtetésre jutott, hogy a hangfelvételek nem manipuláltak, azokon a felperesi jogelőd és a privát bankár a leiratnak megfelelő tartalommal folytatott beszélgetést. A törvényszék elutasította a felperes kiegészítő kérdések feltevésére irányuló indítványait, részben azért, mert azokat a szakvélemények érintették, részben pedig mert azok nem a hangszakértő kompetenciájába tartoztak.
- [11] A harmadik kérdésre a Fővárosi Törvényszék a választ adta, hogy a fenti bizonyítékok, valamint a periratok között rendelkezésre álló számlakivonatok alapján megállapítható, hogy a hangfelvételeken elhangzó összegek – a keresettel érintett összegből ez mindösszesen 231 600 000 Ft – a telefonbeszélgetések napján átvezetésre kerültek a felperesi jogelőd bankszámlájáról a kijelölt befektetési számlára.
- [12] A negyedik és az ötödik kérdés megválaszolásának sarkalatos kérdéseként a Fővárosi Törvényszék azt jelölte meg, fennáll-e a felek egybehangzó akarata, ennek tisztázásától függ ugyanis a megbízások jogszerűsége. A törvényszék megállapította, hogy a perbeli megbízások ügyében a privát bankár az alperes és az alperesi beavatkozó érdekében járt el, az ő esetükben egyértelmű a perbeli megbízásokra irányuló szándék. A felperes esetében a rendelkezésre álló hangfelvételek azt igazolják, hogy a felperesi jogelőd akarata megbízások adására irányult. Mivel a hangfelvételek csak a kereset tárgyát képező összeg egy része tekintetében igazolják a felperesi jogelőd szerződéses akaratát, a törvényszék egyéb körülményeket is vizsgált. Ennek körében arra mutatott rá, hogy semmilyen olyan adat nem merült fel, ami arra utalt volna, hogy a felperesi jogelőd a perbeli időszakban bármilyen lépést tett volna az általa állítottan jogellenes alperesi magatartással szemben, a részére megküldött számlakivonatok birtokában sem. A kifogásolás elmaradásából arra lehet következtetni, hogy a felperesi jogelőd elfogadta a megbízások teljesítését, ezzel ellentétes peradat pedig nem merült fel.
- [13] A törvényszék a felperesi jogelőd nyilatkozatainak a bizonyítékokkal cáfolható, illetve ellentmondásos nyilatkozataiból, továbbá a per során tanúsított magatartásából a felperesi jogelőd nyilatkozatainak megkérdőjelezhetőségére következtetett.
- [14] A törvényszék álláspontja szerint az, hogy a megbízások teljesítésére az üzletszabályzat és a szerződések egyes előírásaival ellentétesen került sor, nem eredményezik a megbízások jogellenességét, mert a felek bizonyítható akarata azok teljesülésére irányult. Egyes szabálytalan gyakorlatokkal összefüggésben az alperest és az alperesi beavatkozót a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete 2009. december 18-án kelt határozatával arra kötelezte, hogy prudens módon, a jogszabályi előírásoknak megfelelően alakítsák át belső dokumentumaikat, továbbá őket felügyeleti bírsággal sújtotta. Mindez azonban a felek szerződési akaratának bizonyíthatóságára nincs befolyással. Továbbá mivel nem bizonyított, hogy a felperesi jogelőd kifogásolta volna a szabálytalan tranzakciókat, ezért a felperesi jogelőd nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható lett volna, nem tett eleget kárenyhítési kötelezettségének. Emellett az üzletszabályzat előírásaiból kitűnően a tranzakciók kifogásolásának elmaradása – ideértve a formai hiányosságok kifogásolását – az esetlegesen jogalap nélküli tranzakciók elfogadásának joghatásával járt, továbbá a kimutatás megküldésének joghatása az, hogy az ügyfél kézbesítéstől számított tizenöt napon belüli írásos kifogásának elmaradása esetén azt a bank az ügyfél által elfogadottnak tekinti.
- [15] Az elsőfokú ítélet zárásában a törvényszék kifejtette a további mellőzött bizonyítási indítványok elutasításának indokait.
- [16] Összességében tehát a Fővárosi Törvényszék elsőfokú ítéletének indokolása szerint a perbeli megbízások jogellenességének hiánya alaptalanná tette a felperes kártérítési követelését.
- [17] A felperes fellebbezett az elsőfokú ítélet ellen; fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és az alperes kereset szerinti marasztalását kérte, ennek hiányában közbenső ítélettel az alperes helytállási

kötelezettségének megállapítását, az összecszerűség tárgyában pedig az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását. A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla az ítéletet helyben hagyta, indokolását azonban pontosította és kiegészítette. Ennek során kihangsúlyozta annak tényét, hogy az érintettek, nevezetesen a felperesi jogelőd, az alperes, az alperesi beavatkozó, valamint ez utóbbi kettő nevében eljárni jogosult privát bankár között a szerződések keretében egy állandó gyakorlat alakult ki, melynek értelmében a felperesi jogelőd telefonon adott megbízást a privát bankár útján, majd ennek teljesítését az alperes a bankszámlakivonatok megküldésével igazolta. Ezt a kialakulásakor az általános szerződési feltételek, az üzletszabályzatok és a hirdetések nem szabályozták részletesen, ugyanakkor sem szerződéses, sem jogszabályi akadály nem volt; egyúttal ez a gyakorlat is igazolja a felek egyező akaratának fennállását.

- [18] Az ítéltábla kiemelte azt is, hogy a bankszámla fölötti rendelkezéshez jogszabály nem írta elő az írásbeliséget. Ugyan az eljárás ellentétes volt a lakossági bankszámla általános szerződési feltételeivel, ez azonban – tekintettel az ismertetett gyakorlatra és az akaratgyezésre – nem állt okozati összefüggésben a felperes által állított kár bekövetkezésével.
- [19] Az ítéltábla szerint továbbá nem következett be kár, mert a kifizetések nem harmadik személy javára, hanem a felperesi jogelődnek az alperesi beavatkozónál vezetett értékpapírszámlájára történtek.
- [20] A felperes felülvizsgálati kérelmében kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésével elsődlegesen a keresetnek helyt adó döntés meghozatalát, másodlagosan az első- vagy másodfokú bíróság új eljárásra utasítását. A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta; felülvizsgálati ítéletének indokolásában a Fővárosi Törvényszékkel és a Fővárosi Ítéltáblával egyetértve rámutatott arra, hogy a megállapított tényállás alapján nem állapítható meg kár bekövetkezése.
- [21] 2. Az indítványozó ezek után nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz hiánypótlással kiegészített alkotmányjogi panaszát, melyben az Alaptörvény II. cikkének, XIII. cikk (1) bekezdésének, XV. cikk (1) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseinek sérelmére történő hivatkozással kérte a Kúria felülvizsgálati ítéletének megsemmisítését a Fővárosi Ítéltábla, valamint a Fővárosi Törvényszék ítéleteire kiterjedően.
- [22] Panaszában előadta, hogy álláspontja szerint az elsőfokú bíróság illogikus és okszerűtlen következtetésekre alapította az alapul vett tényállást. A felperesi jogelőddel szemben alkalmazott bírság túlzó mértéke felveti az tisztességes bírósági eljáráshoz való jog, valamint a törvény előtti egyenlőség sérelmét. Az elsőfokú eljárás során történt hibás ténymegállapítás, nevezetesen hogy a törvényszék önhibájából nem a perbe vitt jogokra nézve folytatta le a bizonyítást, sérti a hatékony bírói jogvédelemhez való jogot, továbbá az oksági láncolat továbbvitelével sérti a hatékony jogorvoslathoz való jogot is, mert az első fokon okozott sérelmek nem orvosolhatók a jogorvoslati eljárások során. A bíróság az alperesi bizonyítás sikertelenségét a felperes terhére értékelte, ez pedig sértette az emberi méltóság fogalmkörébe tartozó perbeli önrendelkezéshez való jogot. A jogszerűtlen ítélet és az indítványozó (felperes) ebből következő anyagi károsodása a tulajdonhoz való jog sérelmét eredményezte.
- [23] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot sérti az is, hogy a törvényszék a rögzített telefonbeszélgetések alapján mindössze 231 600 000 Ft kifizetéséről adott számot, a perbeli követelés fennmaradó részéről azonban nem; ez utóbbi összeg tekintetében semmilyen pénzmozgásra utaló nyom nem volt, és az alperes sem tagadta, hogy semmilyen formális, jogszerű megbízást nem kapott a felperesi jogelődtől. Az indítványozó sérelmezte azt a megállapítást is, hogy noha az alperes és az alperesi beavatkozó eljárása bizonyítottan nem felelt meg az általános szerződési feltételeknek, az nem eredményez kárfelelősséget.
- [24] Az indítványozó az emberi méltósághoz való jog fogalmkörébe soroltan a perbeli önrendelkezési jogának sérelmeként értékelte, hogy a bíróságok a bizonyítás sikertelenségét nem a bizonyítási terhet viselő fél – a konkrét esetben az alperes – terhére értékelték, hanem a felperesére.
- [25] Az indítványozó állítása szerint a bíróság a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen gyakorlattal szemben nem lépett fel, ami a tulajdonhoz való jogát sértő mértékben jogellenes kárt eredményezett.
- [26] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [27] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.

- [28] Az Alkotmánybíróság a tisztességes bírósági eljárással összefüggésben megfogalmazta, hogy nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [29] A jelen alkotmányjogi panaszeljárást megelőző perben született ítéletekkel összefüggésben a panasz csak a ténymegállapítást és a levont jogi következtetéseket vitatja, olyan alkotmányjogi kérdést azonban, amely az Abtv. 29. §-a alapján a befogadást indokolná, nem vet fel. Az indítványozó az Alaptörvény több cikkének sérelmét látja megvalósulni azért, mert álláspontja szerint a bíróságok helytelenül értékelték a bizonyítékokat és téves következtetést vontak le belőlük, ugyanakkor nem mutat rá olyan körülményre, amelyből az tűnne ki, hogy e következtetések levonása során elmulasztották volna teljesíteni azon kötelezettségüket, hogy döntéseik indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően számot adjanak, illetve az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeiket kellő alaposággal megvizsgálják, és ennek értékeléséről határozatukban számot adjanak {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. A kérdéses ügyben az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék részletekbe menően kifejtette, milyen előkérdések tisztázása alapján mely sarkalatos kérdést kell megválaszolni a jogvita elbírálása érdekében. Ennek során számot adott arról a panaszban kifogásolt következtetéséről, miért nem eredményez a kártérítési felelősség összefüggésében jogellenességet a perben érintett kifizetések szabálytalansága, világosan megkülönböztetve a két minőséget és azok lehetséges következményeit. A kereseti követelésnek a hangfelvételekből meg nem állapítható részével összefüggésben a törvényszék részletekbe menően megindokolta, miért nem ítélte megalapozottnak a felperesi jogelőd tanúvallomását; emellett jelentőséget tulajdonított annak a ténynek, hogy a felperesi jogelőd nem tett lépést az állított jogellenes alperesi magatartással szemben. Ilyenformán az indokolás mind a jogellenes kifizetések bizonyítatlanságára, mind a kárenyhítési kötelezettség elmulasztására támaszkodott. Ennek a mérlegelésnek a felülbírálat túlmutat az Alkotmánybíróság hatáskörén, a panasz pedig nem vet fel olyan indokot, ami az alkotmányossági felülvizsgálatot indokolttá tenné.
- [30] Nem vet fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet az eljárási bíróság kérdése. A panaszból nem tűnik ki olyan érv, ami a bíróságot alkotmányjogi relevanciával ruházná fel, a bíróság kiszabásának, illetve mértékének indokoltsága, annak érdemi felülbírálat nem szolgálthat alapot az Abtv. 29. §-a szerinti befogadásra.
- [31] Az indítványozó az általa megjelölt, Alaptörvényben biztosított jogainak sérelmét egytől egyig arra vezette vissza, hogy álláspontja szerint a bíróságok tisztességtelenül jártak el vele szemben, amikor megerősítették az első fokon eljáró törvényszék hibás ténymegállapítását, következtetéseit. A fentiek fényében azonban érvelése nem felel meg a befogadhatóságnak az Abtv. 29. §-a szerinti feltételeinek.
- [32] 4. Tekintettel arra, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, azt az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. január 12.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/266/2020.

